

VERDERE BESCHOUWINGEN OVER EEN NIEUWE BOSWET

(with a summary: Further considerations about a new forestry act)

door

J. VAN SOEST

In een vorig artikel (4) heb ik op beknopte wijze de geschiedenis van onze boswetgeving behandeld en in algemene zin op de m.i. gewenste maatregelen voor een nieuwe wettelijke regeling gewezen. Daarbij bepleitte ik allereerst een duidelijke scheiding tussen maatregelen op de gebieden van de ruimtelijke ordening, van natuurschoon en van bosbouw, zonder overigens de wenselijkheid over 't hoofd te zien, dat zulke maatregelen steeds in onderling overleg tussen de verschillende voorbereidende commissies ontworpen zouden worden.

In de hoop, dat ook anderen zich over de beginselen van deze materie zouden willen uitspreken, beloofde ik te zijner tijd op de eigenlijke boswetgeving nog eens terug te zullen komen.

Intussen heeft de heer GERBRANDA ons een artikel over de productieverhoging bezorgd (1), dat wel enige reactie heeft opgeleverd (2, 3, 6). Kort samengevat komt deze polemieek er op neer, dat niemand twijfelt aan de wenselijkheid van een productieverhoging in de bosbouw. Waarop dus logischerwijze een beraadslaging zou moeten volgen over de wijze, waarop dit doel het beste zou kunnen worden bereikt. Geen der schrijvers laat zich hierover in bepaald concrete zin uit. De heer GERBRANDA wijst op enkele belangrijke punten, waarvan vooral de begrippen „bedrijfsplan” en „bindende maatregelen” een weinig waarderend onthaal bij de tegenover de eenzijdige betekenis van een verhoging van de houtproductie, welke de wetgever niet over 't hoofd zal mogen zien. In geen van deze artikelen vallen overigens andere dan principiële uitspraken te bespeuren.

Hierop en op mijn vorige artikel aansluitend zou ik thans tot enige meer concrete voorstellen willen geraken, daarbij uitgaande van de gedachte, dat bosbouw en natuurschoon afzonderlijke regelingen behoeven en wij daarom het laatste buiten beschouwing zullen laten, al zal de praktische oplossing van het natuurschoonvraagstuk soms als voorbeeld kunnen dienen.

Niemand, die de bosbouw wel gezind is, kan bezwaar ertegen hebben, dat de wetgever zich daarmee bemoeit, mits van de wet een bevorderende werking kan worden verwacht. De eerste vraag is, hoe de bosbouw kan worden bevorderd. In welke richting men hierbij in Engeland te werk is gegaan, de „dedication”, is in dit tijdschrift al eerder weergegeven (5). In Frankrijk heeft men een groot Fonds Forestier National gesticht en tracht men zonder dwang het doel te bereiken. Aan een Belgische beschouwing over deze beide mogelijkheden (7) is het volgende ontleend.

„In een land met een oude bosbouwtraditie als Frankrijk, heeft de regering vertrouwen in de bouseigenaren en in hen, die in het bos werken, en stelt zich tevreden met aan degenen, die daaraan behoefte hebben, technische voorlichting en geldelijke steun te verstrekken.

Groot-Brittannië daarentegen vreest de onervarenheid van een bevolking, waaraan de bosbouwkundige vraagstukken lange tijd vreemd zijn geweest; vandaar de formele verplichting om de plaatselijke bosbouw-autoriteiten te raadplegen; om met de staat een overeenkomst aan te gaan van een daadwerkelijke onderwerping en om geschoolde krachten in dienst te nemen.

Twee experimenten zijn aan de gang. Het is te hopen dat 't een en 't ander zal slagen, maar het zal belangwekkend zijn de ontwikkeling te volgen. Wij zijn er van overtuigd, dat in Frankrijk het vertrouwen in de bosbouwers gesteld, zijn vruchten zal afwerpen en dat de resultaten van hun nauwe samenwerking met de Administration des Eaux et Forêts hun stempel op de toekomst zullen drukken."

Voor Nederland lijkt mij de keus tussen deze twee opvattingen niet moeilijk. Natuurlijk zijn er wel voorbeelden te vinden van bos„beheer", dat moeilijk het vertrouwen van deskundigen zal kunnen winnen, doch op zulke excessen mag men zijn algemeen oordeel over het particuliere bosbezit niet baseren. Evenmin als men een persoonlijk verschil van inzicht met een ambtenaar van het Staatsbosbeheer mag gebruiken als toetssteen voor deze dienst als geheel.

Nog een ander punt moet worden genoemd. De bosbouw kan alleen gediend zijn met een boswet, welke evenzeer als het bos zelf door duurzaamheid is gekenmerkt en waarvan kan worden gezegd: „*Saevis tranquilla in undis*". Niet met een wet, waarvan de totstandkoming alleen mogelijk is bij een bepaalde politieke constellatie en waarvan het voortbestaan telkens als er nieuwe verkiezingen plaats vinden, opnieuw wordt bedreigd. De op- en ondergang van het „Besluit staattoezicht op de bossen" is een extreem, doch zeer duidelijk voorbeeld van de gevolgen van opportuniteitspolitiek.

En nu ter zake!

In de eerste plaats zal er een overkoepelend orgaan moeten zijn, dat de regering kan adviseren en daarnaast zelf een verordenende bevoegdheid heeft waar het minder ingrijpende zaken betreft. De boswet zelf kan dan op zulke punten — maatregelen op het gebied van de bosbescherming, waaronder bosbrand, gebruik van goedgekeurd zaad en plantsoen e.d., — kort zijn. De wet behoeft slechts de principiële bevoegdheid van bijvoorbeeld de Hoofdafdeling Bosbouw bij de Stichting voor de Landbouw, indien deze hiervoor zou worden aangewezen, te noemen. Daarmede zou dan de artikelen 1—6 van de Boswet 1922 in een nieuw gewaad zijn gestoken (par. 1 en 2). Op een enkel detail zal nog worden teruggekomen.

Par. 3 van de Boswet 1922 draagt als titel: „De bossen en andere houtopstanden van publiekrechtelijke lichamen alsmede van verenigingen en stichtingen van algemeen nut". Art. 7, 1e lid stelt daarbij de eis, dat deze categorieën van bouseigenaren verplicht zijn hun bossen en andere houtopstanden behoorlijk te onderhouden. Dat de particuliere bosbezit-

ters hierin geheel worden vrijgelaten, vindt — blijkens de memorie van toelichting — zijn oorsprong daarin, dat de meeste buitenlandse boswetten eenzelfde gedragslijn volgen. Dit motief kan thans niet meer worden aangevoerd. Niemand kan ontkennen, dat met een behoorlijk onderhoud van de bossen het algemeen belang niet gediend zou zijn. De eigenaar doet er ongetwijfeld ook z'n eigen voordeel mee.

Een Wetboek van Strafrecht is alleen nodig voor een zeer kleine groep van misdadigers, een politieverordening voor de weinigen, die hun plaats in de locale samenleving niet weten, een pachtcontract uitsluitend voor degenen, die hun verplichtingen niet willen nakomen. Een wettelijke verplichting tot behoorlijk onderhoud van de bossen zal dan ook slechts de kleine categorie van onwillige of onbekwame eigenaren onaanvaam treffen. Daarentegen zal deze in het algemeen belang een waarborg geven, dat aan alle 250.000 hectaren bos welke ons land heeft, de zorg wordt besteed, die hen toekomt. Naar mijn mening kan deze algemene verzorgingsplicht aldus worden geformuleerd:

Herbebossing binnen 2 jaar na kaalkap; onderplanting of zaaing binnen eenzelfde termijn na sterke lichtstelling; inboeten van jonge cultures; geregelde dunning van gesloten opstanden; bescherming van het bos tegen een overmatige wildstand en bestrijding van schadelijk gedierte, waar dit nodig is.

Deze eisen vormen een redelijke basis voor een behoorlijk onderhoud. Daarnaast kan echter sprake zijn van meerdere moeite, welke door een eigenaar of beheerder aan het bos wordt besteed en waardoor dit het karakter krijgt van een deskundig beheerd bosbedrijf, hetgeen zich vooral zal uiten in de manier, waarop de bovengenoemde maatregelen — naast andere — worden uitgevoerd.

Met deskundig beheer is zowel de eigenaar als de gemeenschap gediend, al moeten beide zich hierbij realiseren, dat „de cost voor de baet uitgaet”. Voor dergelijke gevallen is m.i. een beloning op zijn plaats, welke in de vorm van een fiscale faciliteit zou kunnen worden gegeven, zoals bij de Natuurschoonwet, al zal de formulering anders moeten luiden. Men kan bezwaarlijk aan een deskundig beheerd bos een lagere waarde toekennen dan aan een niet-deskundig beheerd bos! Beter zou het zijn, steeds — ook bij de Natuurschoonwet — uit te gaan van de normale waarde en dan de aldus gevonden „hoofdsom” te verminderen met een aantal „afcenten” volgens een algemeen geldend schema.

De consequenties hiervan zullen we nader onder 't oog moeten zien. Nemen we als uitgangspunt twee landgoederen, waarvan het ene 1500 ha, het andere 50 ha bos heeft. De kosten van deskundig beheer belopen volgens de tarieven van de Ned. Vereniging van Rentmeesters f 3,— tot f 8,— per jaar per ha; deze zijn echter niet meer dan een algemeen geldende norm voor alle landelijke goederen, dus met name ook voor verpachte terreinen. Waar — zoals in de bosbouw steeds het geval is — sprake is van eigen exploitatie, zal vrijwel nergens een volledig beheer à f 3,— per ha mogelijk zijn. Dit is alleen in de bosbouw denkbaar bij een zeer eenvormig bedrijf van een zodanige uitgestrektheid, dat de houtvester-beheerder er een dagtaak aan heeft. In dit voorbeeld is daarom uitgegaan van f 4,— per ha voor het grote en f 8,— voor het kleine landgoed, waardoor de beheerskosten op achtereenvolgens f 6000,— en f 400,— moeten worden gesteld.

Nu bestaat ieder beheer in wezen steeds uit twee bestanddelen: technische supervisie en boekhouding. De kosten van de geldelijke administratie nemen per ha wel enigszins toe, naarmate de oppervlakte van het landgoed kleiner is, doch in veel geringere mate dan die van het technisch beheer. Zij mogen globaal worden gesteld op 40% bij grote en 25% bij kleine goederen. Het technisch beheer belooft derhalve in ons eerste voorbeeld 60% van f 6000,— = f 3600,— en in 't tweede geval 75% van f 400,— = f 300,—. Per ha komt dit neer op onderscheidenlijk f 2,20 en f 6,—. Dit eenvoudige rekensommetje leidt tot de conclusie: Wil men het deskundig beheer door een fiscale tegemoetkoming bevorderen, dan zal men niet met vaste percentages kunnen werken. Een regressieve schaal zal dan nodig zijn.

De grondbelasting belooft per ha f 1,— à f 1,50 per jaar. Zouden we de gedachte voorstaan, dat de overheid voor de helft in de kosten van het deskundig technisch beheer zou moeten bijdragen, dan zouden dus de grote landgoederen bij vrijstelling van grondbelasting voor deskundig beheer in de gewenste positie zijn gebracht, de kleine daarbij echter niet. En juist deze categorie heeft aan hulp op dit gebied de meeste behoefte. Grote landgoederen kunnen immers door de eigenaar zelf niet worden geadmireerd. Deze moet hiervoor toch een betaalde kracht in zijn dienst nemen en zal dan veelal de voorkeur geven aan iemand die tevens technisch onderlegd is. Bij een klein bezit kan de eigenaar daarentegen een administratie desgewenst zelf voeren. De kosten van toezicht (boswachter, jachtopziener) drukken reeds zo zwaar op zijn eigendommen, dat het bedrijf zich daarboven geen deskundig beheerder kan permitteren.

Biedt de vermogensbelasting in dit opzicht betere perspectieven? Een eenvoudig rekensommetje leert ons, dat bij een waarde van f 1000,— per ha bos het eerste landgoed jaarlijks een vermogensbelasting moet opbrengen 5% van f 1.500.000 = f 7500,— en het tweede f 250,—. Indien ze onder de natuurschoonwet vallen en de „bestemmingswaarde” 30% lager ligt, worden deze bedragen f 5250,— en f 175,—. De helft van de kosten van het technisch beheer bedragen daar achtereenvolgens f 1800,— en f 150,— zodat deze gehalveerde beheerskosten zelfs bij een bosbedrijf van 50 ha beneden het bedrag blijven, dat aan vermogensbelasting verschuldigd is.

Deze redenering gaat echter niet meer op indien een landgoed bovendien voor het publiek is opengesteld, want dan wordt de belasting immers ook nog gehalveerd. In de gevallen, waarin de halve kosten van het technisch beheer uitgaan boven het bedrag, dat aan vermogensbelasting nog verschuldigd is, zou een verdere tegemoetkoming gewenst zijn, hetzij door de grondbelasting in het geding te brengen, hetzij door een speciaal fonds hiervoor in 't leven te roepen. Een dergelijk fonds als Frankrijk thans kent, is trouwens ook om andere redenen — waarvan er hierna nog enige ter sprake komen — gewenst. Bovendien: het is wel heel gemakkelijk om te theoretiseren over belasting-verminderingen, doch tenslotte is het Ministerie van Financiën de meest belanghebbende partij en van die zijde kunnen tegen een regeling als bovengenoemde ernstige bezwaren worden gemaakt. Zou daarentegen de bosbouw een eigen fonds krijgen, waarvoor de schatkist niet hoeft te worden geopend, dan zal het beoogde doel gemakkelijker kunnen worden bereikt.

Aan welke eisen zal een beheer moeten voldoen om als „deskundig”

te worden aangemerkt? Is een bedrijfsplan hiervoor een juist criterium? Naar mijn mening zeker niet. Een bedrijfsplan is ongetwijfeld een nuttig document en onmisbaar voor iedere beheerder die zich wenst te realiseren welke bosbouwkundige en financiële waarden zijn bos vertegenwoordigt en hoe hij in de naaste toekomst te werk dient te gaan om een optimale toestand te bereiken en te handhaven. Het is vergelijkbaar met het bestek, dat de kapitein van een schip opmaakt om zijn plaats op zee te bepalen, om daaruit de koers te kunnen afleiden en die met zijn kompas te volgen. En evenals een schip een logboek heeft om het verloop van de reis vast te leggen en nieuwe koersen gemakkelijker te kunnen berekenen, zo is een bedrijfsadministratie een onontbeerlijke aanvulling van een bedrijfsplan. Doch bovenal heeft het schip een kapitein, het bos een houtvester nodig. Deze zal het einddoel steeds in 't oog moeten houden en daarop moeten aansturen, doch moet waar nodig vrij zijn om onderweg een andere koers te kunnen inslaan als stormen of andere moeilijke omstandigheden hiertoe aanleiding geven. Daarom heeft het Nederlandse bos niet in de eerste plaats van hogerhand goed te keuren, en daardoor „bevoren“, bedrijfsplannen nodig, maar deskundige beheerders. Deze behoeven niet beslist „i. B.“ te zijn, al ligt dit wel 't meest voor de hand. Op zee kennen we marine- en koopvaardijofficieren, alsmede kapiteins van de wilde vaart, naast dikwijls zeer ervaren sportzeilers. De toetssteen van deskundigheid zal in de eerste plaats het bos zijn, in de tweede plaats de bekwaamheid van de beheerder en tenslotte de koers die het bedrijfsplan aangeeft.

En deze toetsing zou ik dan willen aanbevelen aan regionale boscommissies — bijvoorbeeld een voor „over de IJssel“, een voor het overige deel van 't land benoorden de grote rivieren, en een voor 't zuiden — die daarmede de taak van het overkoepelende orgaan verlichten en advies geven omtrent de „erkenning als deskundig beheerd bosbedrijf“. Zulk een erkenning zou dan telkens kunnen worden verleend voor 10 jaar, overeenkomend met de bedrijfsperiode, doch zou tevens gebonden dienen te zijn aan een bepaald persoon als beheerder, om de in een bosbedrijf zo onmisbare continuïteit te verzekeren. Bij tussentijds noodzakelijke veranderingen hierin zal dan als regels over een nieuwe aanvraag kunnen worden beslist zonder hernieuwd onderzoek in loco.

Wellicht rijst naar aanleiding van deze ideeën de vraag, of een subjectieve beoordeling over deskundig beheer door zulke regionale boscommissies niet een bron van moeilijkheden zou geven. Uiteraard zal dit in de eerste plaats afhankelijk zijn van de personen, die in zo'n commissie zitting krijgen. Ik twijfel er niet aan, dat in 't gehele land voldoende onpartijdige deskundigen te vinden zijn van „diverse pluimage“ om 3 regionale commissies te vormen, waarin telkens een lid van het centrale orgaan zitting zou moeten hebben om van een geregeld contact en volledige eensgezindheid tussen deze organen verzekerd te zijn. Waar een zeer subjectief element in de bosbouw als het natuurschoon sinds 1928 op een dergelijke wijze zonder noemenswaardige problemen is beoordeeld, zullen zich hier waarschijnlijk evenmin onoverkomelijke moeilijkheden voordoen, temeer daar men hier bij eventuele afwijzing in eerste aanleg nog de mogelijkheid van revisie door het centrale orgaan kan openstellen.

Echter zouden deze boscommissies zich ook van de minder aangename

taak moeten kwijten, de gevallen te beoordelen, waarvan het beheer niet meer aan redelijke eisen voldoet. Tegen hieromtrent door het centrale orgaan te nemen beslissing zou dan beroep op de rechter mogelijk moeten zijn. Als sanctie ligt het dan wel het meest voor de hand een onder toezicht van een door het centraal orgaan aan te wijzen deskundige te stellen, uiteraard op kosten van het nalatige bedrijf zelf. De duur van zo'n voogdij zal beperkt moeten zijn tot een periode van bijvoorbeeld 5 jaar, waarna voor eenzelfde tijdsduur de eigenaar weer eigen baas zou kunnen zijn. Na afloop van deze tweede periode van 5 jaar zou dan, in geval van herhaalde verwaarlozing, de mogelijkheid tot onteigening moeten worden geopend, zoals de Boswet 1922 deze reeds voor de bewaring van het natuurschoon kent (art. 9).

Bovengeschetste regeling behoeft in beginsel geen onderscheid te maken tussen de particuliere bossen en die, welke aan publiekrechtelijke lichamen en andere in art. 7 van de Boswet 1922 genoemde instellingen behoren. Er kunnen echter mij niet bekende argumenten bestaan, welke voor een ongewijzigde voortzetting van de in artikel 7 vervatte regeling pleiten. Ik kan daarom op dit vraagpunt niet ingaan. Wel zou ik — dit ter voorkoming van misverstanden — nadrukkelijk het voortbestaan van de mogelijkheid voor overheidslichamen, hun bossen door het Staatsbosbeheer te laten beheren, onaangetast willen zien.

Artikel 8 handelt over bebossingen met renteloos voorschot. Ten aanzien hiervan zou ik gaarne een algemene geldigheid willen bepleiten, ook voor particuliere bossen. Voorts verdient het alle aanbeveling, hier de mogelijkheid en wenselijkheid niet alleen van voorschotten, doch evenzeer van subsidies onder ogen te zien. Overleg ten aanzien van hetgeen door de overheid bij ontginning voor landbouwdoeleinden wordt gedaan zal zeker nodig zijn om een ongewenste wedijver tussen cultuurtechnici en bosbouw-deskundigen te voorkomen.

Na eventuele invoering van bovengeschetste maatregelen blijft er nog één belangrijk struikelblok over voor het particuliere bosbezit: de successierechten. Grijpen we terug naar de Natuurschoonwet, dan weten we dat een onder deze wet gerangschikt landgoed voor de successie wordt aangeslagen naar de „bestemmingswaarde”. De successierechten zijn echter dezelfde, ongeacht of zo'n landgoed al dan niet voor het publiek is opgesteld.

Aan dit ongetwijfeld ernstige bezwaar kan men naar mijn mening op twee wijzen tegemoet komen. In de eerste plaats is er de mogelijkheid, dit wederom in verband te brengen met het deskundig beheer en bijvoorbeeld de voor de vermogensbelasting reeds bepleite verlaging van de grondslag in zulke gevallen ook aan te houden, indien successierechten moeten worden geheven. In de tweede plaats kan men dit in verband brengen met een ander desideratum in het belang van de bosbouw, dat we tot dusverre nog niet bespraken: het tegengaan van versnippering. Volgens art. 1112 van ons Burgerlijk Wetboek is niemand verplicht in een onverdeelde boedel te blijven. Verdeling van boedels, waarvan onroerend goed deel uitmaakt, echter druist veelal in tegen de zakelijke belangen van dat onroerend goed zelf. In het bijzonder geldt dit wel bij eigen exploitatie, waar de bedrijfseenheid wordt verbroken ter wille van de belangen van de erfgenamen.

De Natuurschoonwet draagt reeds bij tot de oplossing van dit vraag-

stuk in verband met de faciliteiten, welke worden verleend bij het oprichten van naamloze vennootschappen, die de exploitatie van een landgoeden doel hebben. Echter wil het mij voorkomen, dat de kansen op versnippering van ons toch reeds zo sterk geparcelleerde bosbezit nog meer moeten worden beperkt en daartoe lijkt mij een reductie van de successierechten bij instandhouding van het geheel — met de mogelijkheid van navordering binnen bijvoorbeeld 25 jaar, indien later toch een deel van het bosbedrijf in andere handen zou overgaan — wel één zeer doeltreffend middel.

De boswetgeving van een land zal, hoe goed de verschillende daartoe in 't leven te roepen maatregelen mogen zijn overwogen en geformuleerd, nooit meer te roepen zijn dan een fundament, waarop overheid en particulieren gezamenlijk kunnen bouwen aan het grote geheel, dat in de toekomst tot stand zal moeten komen. Zonder een goede fundering zal geen enkel gebouw sterk kunnen staan en de tand des tijds trotseren, maar van de bouwmeesters en hun uitvoerders, tot de arbeiders toe, hangt het tenslotte af, of het gebouw aan de verwachtingen zal voldoen. Een nauwe samenwerking tussen wetenschap en practijk, overheid en particulieren is nodig.

Voorlichting zal moeten kunnen worden gegeven, aan ieder die daaraan behoefte heeft. De wet zal hiertoe de weg moeten openen. Doch de voorlichter zal nooit in de plaats mogen treden van de beheerder, maar hem slechts terzijde moeten staan in moeilijkheden, welke deze zelf minder gemakkelijk tot oplossing kan brengen. Men overschatte de waarde van een advies niet en men make zich niet de illusie, dat een ondeskundig beheerder z'n bedrijf de juiste koers zal weten te geven door zo nu en dan eens hier en daar een adviesje in te winnen.

De Nederlandse landbouw, veeteelt en tuinbouw is groot geworden en bekend geraakt tot ver over onze grenzen door een sterke rationalisatie en een intensieve bedrijfsvoering. Zij heeft daarbij ontegenzeggelijk veel steun ondervonden van de voorlichtingsdiensten, doch het is tenslotte de boer zelf geweest, die als ter zake kundige zijn bedrijf tot het huidige peil wist op te voeren. Wil de bosbouw eenzelfde doel nastreven, dan zal dit langs dezelfde weg moeten worden bereikt: met ter zake kundige bedrijfsleiders.

De overheid zal daarbij moeten voorgaan, hetgeen in de bosbouw zo gemakkelijk is omdat de Staat zelf een groot, enthousiast en deskundig bosbouwer is. De betekenis hiervan is wel duidelijk naar voren gekomen bij het gouden jubileum van het Staatsbosbeheer. Op zijn beurt kan echter het Staatsbosbeheer de steun van de regering niet ontberen. Wie bij de viering van dit jubileum aanwezig was, heeft aan de aanwezigheid van deze steun niet getwijfeld, al zal het hem tévens zijn opgevallen, dat de taak van het Staatsbosbeheer zich veel verder uitstrekt dan de eigenlijke bosbouw. En juist dat meerdere weegt wel heel zwaar, misschien wel te zwaar, niet het minst op de schouders van de houtvesters aan wie de belangen van het domeinbeheer zijn toevertrouwd. Als rechtgeaard bosbouwer kan ik dan ook niet nalaten, de hoop uit te spreken, dat bij een volgend jubileum van deze dienst het zwaartepunt zal blijken te zijn verlegd en dat de geest van de nieuwe boswet — meer dan de letter — de weg daartoe zal wijzen. Moge daarbij de regering ten volle de belangen van het beheer van de bossen van de staat inzien en dit bevorderen.

Dit kan geschieden door intensivering enerzijds en door uitbreiding van de totale oppervlakte anderzijds. Hoewel de oppervlakte aan woeste grond in de laatste decennia aanzienlijk is verminderd, zijn nog steeds mogelijkheden aanwezig om langs deze weg vooral ook de staatsbossen uit te breiden en daarmee de totale bosoppervlakte van ons land. Daarnaast zou het gewenst zijn, dat de regering haar medewerking verleende aan de groei van de staatsbossen, door het Staatsbosbeheer telkens in de gelegenheid te stellen in te gaan op vrijwillige aanbiedingen van particulieren, die hun bossen willen verkopen en daarbij soms zelf het liefst zouden zien, dat hun bosbezit in handen van deze dienst zou komen.

Staatsbos en particulier bosbezit hebben beide hun goede en ook hun minder goede hoedanigheden. Bij de ene ligt het zwaartepunt elders dan bij de andere groep, zonder dat men bepaald kan zeggen, dat een van beide een onverdeelde voorkeur verdient. Daarom is een zeker evenwicht tussen deze twee groepen wel gewenst. Wil zulk een evenwicht worden bereikt, dan zal het Staatsbos nog aanmerkelijk moeten groeien.

Beide vertegenwoordigers van de meest verschillende vormen van bos-eigendom kunnen elkander helpen op de goede weg. De Staat zal van de meest bekwame particulieren vooral kunnen vernemen, hoe men het beste uit de (financiële) nood een deugd kan maken; vele particulieren zullen bij het Staatsbosbeheer kunnen zien, welke resultaten de moderne houtteelt kan afwerpen en hoe productieverhoging kan worden bereikt. En dat is thans wel een zeer belangrijk punt.

Aldus kan dan in de toekomst, meer nog dan in de afgelopen halve eeuw, het Staatsbosbeheer een levend voorbeeld worden van deskundige bosbouw, welk voorbeeld onder een nieuwe boswet tot veelvuldige navolging zal kunnen strekken bij de grote groep van particuliere bosbezitters en bij andere categorieën van bouseigenaren, die bezield zijn of zullen worden met de liefde voor het bos, welke een eerste vereiste is voor een succesvolle bosbouw.

Summary

In an earlier composition (4) the author discussed the history of the forest legislation in the Netherlands. He suggested in general terms a new forestry act, which should, among other things, propagandize improved forest management by means of grants, e.g. reduction of some taxes, on voluntary basis.

In this publication these possibilities are discussed in detail and some other points of importance, such as the practical administration of the law, how cutting up of estates can be counteracted, etc., are also mentioned.

Literatuur

1. GERBRANDA, G. Productieverhoging van onze bossen. N.B.T. 21 : 213—218, 306—308 en 377—379, 1949.
2. HALBERTSMA, S. J. Productieverhoging van de Nederlandse bossen. N.B.T. 21 : 302—303, 1949.
3. JURRIANSE, A. E. Productieverhoging van de Nederlandse bossen. N.B.T. 21 : 293—301, 1949.
4. SOEST, J. VAN, Naar een nieuwe boswetgeving. N.B.T. 20 : 127—138, 1948.
5. STEIJN, J. A. VAN en H. W. SCHENKENBERG VAN MIEROP. Bevordering van de bosbouw in Groot-Brittannië. N.B.T. 19 : 124—138, 1947.
6. TROMP MEESTERS, CH. F. Productieverhoging. N.B.T. 21 : 304—305, 1949.
7. DE VAISSIÈRE. La reconstruction de la propriété forestière, en France, en Grande-Bretagne, et aux États-Unis. Bull. S.C.F. Belg., 56 : 459—477, 1949.